

Народна банка на Република Северна Македонија
Дирекција за финансиска стабилност и макропрудентна политика

**АНКЕТА ЗА ОЦЕНА НА РИЗИЦИТЕ ВРЗ
ФИНАНСИСКАТА СТАБИЛНОСТ ВО РЕПУБЛИКА
СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ЗА 2022 ГОДИНА**

мај, 2022 година

Вовед

Во рамките на активностите за следење и оцена на финансиската стабилност, Народната банка редовно, секоја година ја спроведува Анкетата за оцена на ризиците за финансиската стабилност во Република Северна Македонија. Анкетата има широк опфат на испитаници, при што ги вклучува банките и останатите финансиски институции – штедилниците, друштвата за управување со пензиските фондови, осигурителните друштва, финансиските друштва, брокерските друштва, друштвата за лизинг и друштвата за управување со инвестициските фондови, како и економските аналитичари. Основната цел на Анкетата е да ги прикаже согледувањата на финансиските институции и економските експерти за довербата во домашниот финансиски систем и за главните извори на ризици коишто може да произлезат од домашното и надворешното окружување, а чиешто остварување може да влијае врз финансискиот систем и економската активност.

Овој извештај ги анализира резултатите од Анкетата за оцена на ризиците врз финансиската стабилност во Република Северна Македонија во 2022 година, којашто беше спроведена електронски, во текот на февруари 2022 година. На Анкетата одговорија вкупно триесет субјекти, и тоа: тринаесет банки, шест друштва за осигурување, едно друштво за управување со пензиските фондови, три друштва за лизинг, три финансиски друштва, една штедилница, едно брокерско друштво и двајца економски аналитичари.

Резултатите од Анкетата се презентирани во агрегирана форма, додека графиконите се подредени согласно со распоредот на прашањата во Анкетата спроведена до испитаниците. Агрегирањето на резултатите е во форма на презентирање на бројот на испитаници коишто дале конкретен одговор изразен како учество во вкупниот број на испитаници опфатени со Анкетата (вкупно триесет), изразено во проценти и/или како единствена просечна оцена од вкупните одговори. Процентите се заокружени до полни броеви. Кај прашањата што се споредливи со прашањата од претходната анкета, се дадени споредби со резултатите од претходната анкета. Важно е да се напомене дека Анкетата за оцена на ризиците врз финансиската стабилност во 2022 година беше спроведена во периодот пред отпочнувањето на воениот конфликт во Украина, којшто може да влијае врз формирањето на очекувањата на домашните банки и врз резултатите од Анкетата, доколку таа се спроведеше подоцна во текот на 2022 година.

Анкетата опфати пет прашања коишто се однесуваат на оцена на ризиците врз финансиската стабилност и довербата во стабилноста на домашниот финансиски систем. Во првото прашање се бара од испитаниците да го оценат ефектот што евентуалното остварување на ризиците посочени во Анкетата би го имало врз функционирањето на домашниот финансиски систем. Во рамките на прашањето, поединечните фактори на ризик се групирани во три групи ризици, и тоа: ризици коишто произлегуваат од надворешното окружување, ризици коишто произлегуваат од домашното окружување и други ризици. Испитаниците ги рангираат ризиците со оценки од 1 – занемарлив; 2 – мал; 3 – умерен до 4 – висок, во зависност од нивните оценки за ефектот којшто би го имало евентуалното остварување на ризиците, врз функционирањето на домашниот финансиски систем. Преку второто прашање испитаниците ја оценуваат веројатноста за остварување на ризиците наведени во Анкетата, со таков интензитет којшто би имал сериозни негативни последици врз домашниот финансиски систем и економската активност. Ова го прават преку рангирање на факторите на ризик, распоредени во истите три групи ризици како и во првото прашање, со оценки од 1 – речиси невозможно, 2 – малку веројатно, 3 – веројатно до 4 – многу веројатно, според веројатноста за нивно

остварување со интензитет којшто би предизвикал сериозни последици врз домашниот финансиски систем и економската активност. Во рамките на третото прашање, испитаниците (само финансиските институции) ги оценуваат истите три групи ризици од аспект на сопствената институција, односно ги наведуваат ризиците чиешто евентуално остварување би создало најголеми предизвици за работењето на конкретната институција. Четвртото и петтото прашање се однесуваат на оцени на испитаниците за довербата во домашниот финансиски систем. Во рамките на прилогот 1 од Извештајот се дадени мапи на ризици коишто ги претставуваат клучните извори на ризици за домашниот финансиски сектор, прикажани преку двете димензии на ризикот опфатени со Прашалникот, а тоа се влијанието и оценетата веројатност за остварување. Мапите на ризици се изработени со вкрстување на одговорите на испитаниците на првите две прашања од Анкетата, во коишто се оценува ефектот што евентуалното остварување на секој од ризиците би го имало врз функционирањето на домашниот финансиски систем и веројатноста за остварување на ризиците со интензитет што би имал сериозни негативни последици врз домашниот финансиски систем и економската активност.

Анализа на резултатите

Извори на ризици за домашниот финансиски систем

Слично како и во претходната анкета, ризиците коишто произлегуваат од домашното окружување, од страна на испитаниците, се рангирани како највлијателни врз работењето на домашниот финансиски систем. Сепак, испитаниците и натаму посочуваат на релативно умерен ефект од евентуалното остварување на оваа група ризици врз функционирањето на домашниот финансиски систем, со оценет просечен ранг на оваа група ризици од 2,6¹ за 2022 година. Испитаниците укажуваат на најголема веројатност за остварување на групата ризици што потекнуваат од домашното окружување во споредба со останатите две групи, но според оцените има мала веројатност (оценет просечен ранг од 2,2²) од остварување на оваа група ризици со интензитет што би имал сериозни негативни последици врз домашниот финансиски систем и економската активност во 2022 година. Евентуалното остварување на групата ризици коишто произлегуваат од надворешното окружување и групата други ризици, според испитаниците, би имало мал до умерен ефект врз функционирањето на домашниот финансиски сектор (просечен ранг од 2,3 за ризиците што произлегуваат од надворешното окружување и 2 за другите ризици), со оценка за мала веројатност за нивно остварување со интензитет што би имал сериозни негативни последици врз домашниот финансиски систем и економската активност (просечен ранг од 2,2 и 1,9, соодветно).

Гледано по поединечни ризици, Анкетата укажува на одредени промени во билансот на ризиците за финансискиот сектор. Така, ако минатата година, пандемијата со ковид-19 беше оценета како главен извор на ризици за домашниот финансиски сектор, во оваа анкета, **испитаниците им даваат најголема тежина на ризиците поврзани со динамиката на глобалната и на домашната инфлација.** Исто така, геополитичките ризици и ризиците поврзани со глобалниот економски

---

¹ Врз основа на оцените за ефектот од евентуалното остварување на ризиците врз функционирањето на домашниот финансиски сектор во интервал од 1 – занемарлив; 2 – мал; 3 – умерен до 4 – висок.

² Во интервал од 1 – речиси невозможно, 2 – малку веројатно, 3 – веројатно до 4 – многу веројатно остварување на ризиците со интензитет што би имал сериозни негативни последици врз домашниот финансиски систем и економската активност.

амбиент добиваат на значење, а претходно биле оценети како фактори со помало влијание за домашниот финансиски сектор. Од друга страна, посочено е натамошното влијание на ризиците поврзани со домашниот економски амбиент и со кредитоспособноста на домаќинствата и на корпоративниот сектор, што и во претходната анкета беа оценети како едни од највлијателните ризици за домашниот финансиски сектор.

Анализата на мапите на ризици, коишто ги претставуваат изворите на ризици за домашниот финансиски сектор, прикажани преку двете димензии на ризикот, а тоа се влијанието и оценетата веројатност за остварување, **издвојува седум главни ризици за домашниот финансиски сектор, и тоа:** динамиката на странската и на домашната инфлација, домашниот економски амбиент, кредитоспособноста на домаќинствата и на корпоративниот сектор, геополитичките ризици и глобалниот економски амбиент. Сепак, испитаниците посочуваат на релативно умерен ефект од евентуалното остварување на овие ризици врз работењето на домашниот финансиски сектор. Ризиците поврзани со динамиката на глобалната и на домашната стапка на инфлација, што се највисоко рангирани според влијанието и веројатноста за остварување, имаат оценет просечен ранг од 3,2, што одговара на умерен ефект од евентуалното остварување на ризиците. Во однос на глобалната стапка на инфлација, висок ефект од остварувањето на ризикот избираат 37% од испитаниците, додека во однос на домашната инфлација, за високо влијание се определиле 43%. Следни по ранг се ризиците поврзани со домашниот економски амбиент, за коишто 27% од испитаниците сметаат дека имаат високо влијание, додека најголемиот дел (63%) укажале дека имаат умерено влијание. Во однос на ризиците поврзани со кредитоспособноста на домаќинствата и на корпоративниот сектор, за високо влијание се определиле 20%, односно 27% од испитаниците. Според 20% од испитаниците, евентуалното остварување на геополитичките ризици би имало високо влијание врз домашниот финансиски систем, додека 17% имаат вакви оценки за ризиците поврзани со глобалниот економски амбиент.

Иако испитаниците сметаат дека ризиците поврзани со пандемијата со ковид-19 имаат намалено влијание за финансискиот систем во целина, тие и натаму имаат значење од аспект на поединечните финансиски институции. Така, 57% од испитаниците оцениле дека евентуалното остварување на овие ризици би создало најголеми предизвици за работењето на конкретната институција. Идентичен е бројот на испитаници (57%) коишто сметаат дека најголемите предизвици за конкретната институција би дошле од евентуалното остварување на ризиците поврзани со динамиката на домашната инфлација. Следни по значење се ризиците поврзани со домашниот економски амбиент (47%) и ризиците поврзани со ИТ-системите (40%). 37% од испитаниците ги оцениле геополитичките ризици, ризиците поврзани со глобалниот економски амбиент, ризиците поврзани со динамиката на глобалната инфлација и домашните политички ризици како најзначајни за конкретната институција. Ризиците поврзани со кредитоспособноста на домаќинствата и на корпоративниот сектор се оценети како едни од најзначајните ризици од страна на 30%, односно 27% од испитаниците.

Доверба во домашниот финансиски систем

Одговорите на Анкетата покажуваат зајакната доверба во стабилноста на домашниот финансиски систем. Во оваа анкета, 73% од испитаниците изразиле висока доверба во домашниот финансиски систем, на среден рок, што е зголемување во

однос на претходната анкета кога вакви оцени дале 56% од испитаниците. Останатите испитаници (27%) укажале на умерена доверба во финансискиот систем.

Во продолжение се дадени графички прикази на агрегираните резултати од Анкетата за секое прашање.

Прашања за оцена на ризиците врз финансиската стабилност и довербата во стабилноста на домашниот финансиски систем

Прашање бр. 1: Според вашето видување, оценете го ефектот што евентуалното остварување на секој од ризиците би го имало врз функционирањето на домашниот финансиски систем.

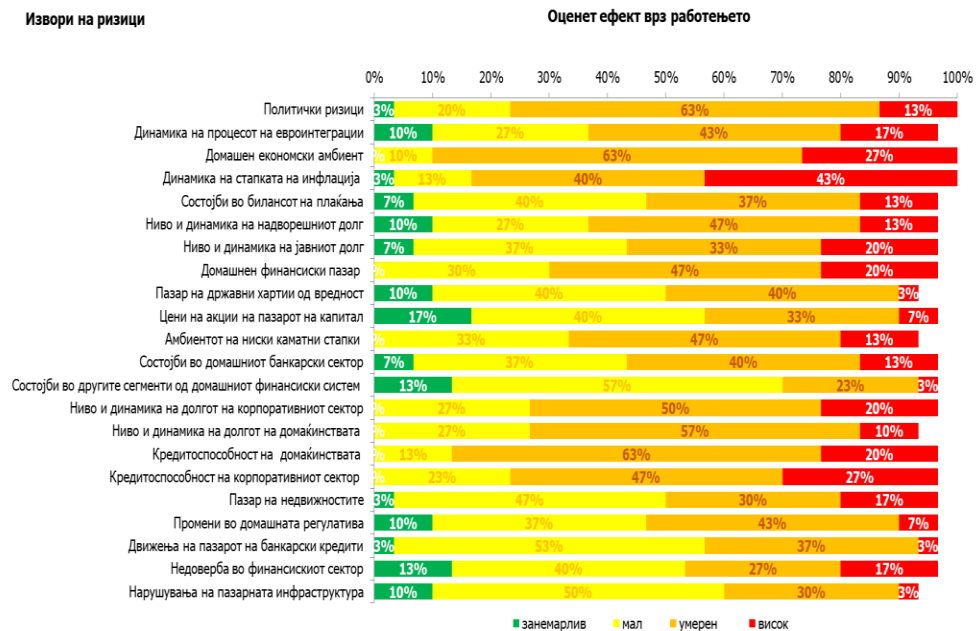
1. Резултати од Анкетата за 2022 година

Група ризици коишто произлегуваат од надворешното окружување

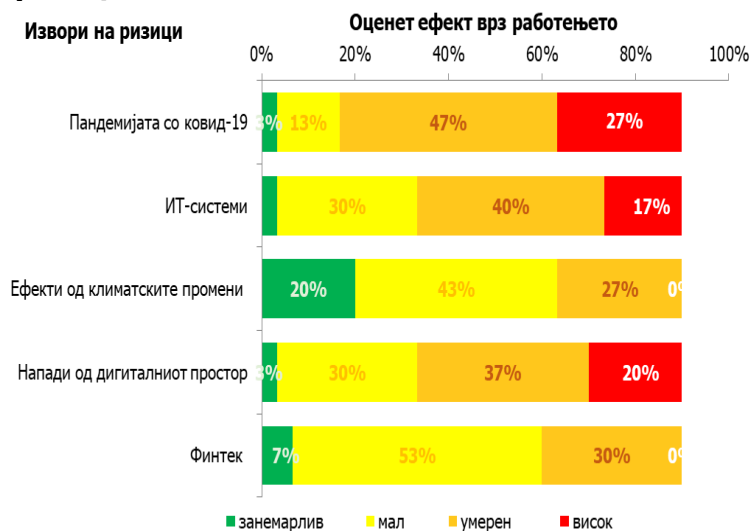
Забелешка: На графиконот се претставени процентуалните учества на испитаниците коишто дале конкретен одговор во вкупниот број на испитаници опфатени со Анкетата.

Група ризици коишто произлегуваат од домашното окружување

Забелешка: На графиконот се претставени процентуалните учества на испитаниците коишто дале конкретен одговор во вкупниот број на испитаници опфатени со Анкетата.

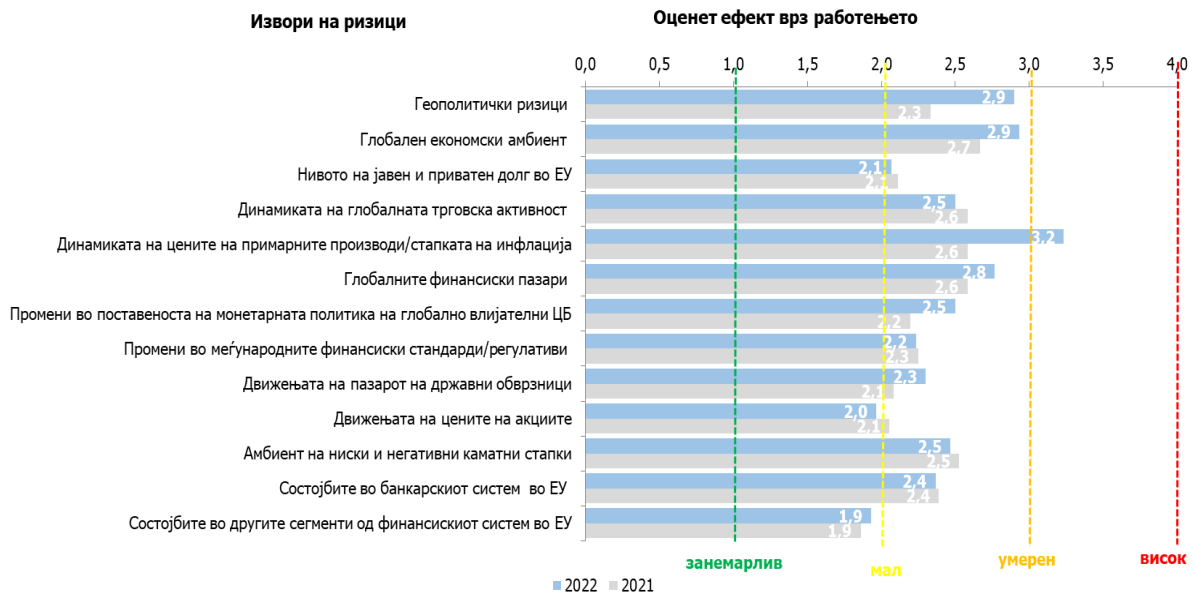
Група други ризици

Забелешка: На графиконот се претставени процентуалните учества на испитаниците коишто дале конкретен одговор во вкупниот број на испитаници опфатени со Анкетата.

2. Споредба со претходната анкета

Просечна оцена на факторите коишто произлегуваат од надворешното окружување

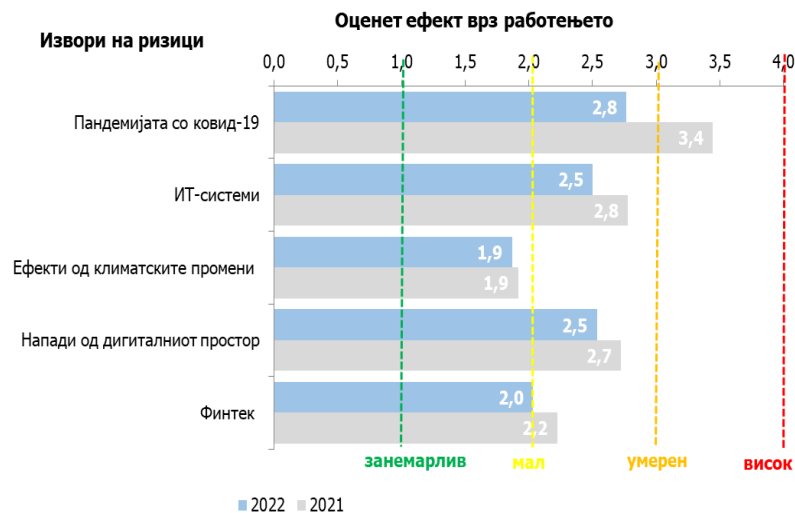
Забелешка: Просечната оцена е утврдена како просек од оцените на секој од факторите на ризици, дадени од страна на сите испитаници, коишто избираа оцени во интервалот помеѓу 1 (за факторите на ризици со занемарливо влијание) до 4 (за факторите на ризици со високо влијание).

Просечна оцена на факторите коишто произлегуваат од домашното окружување

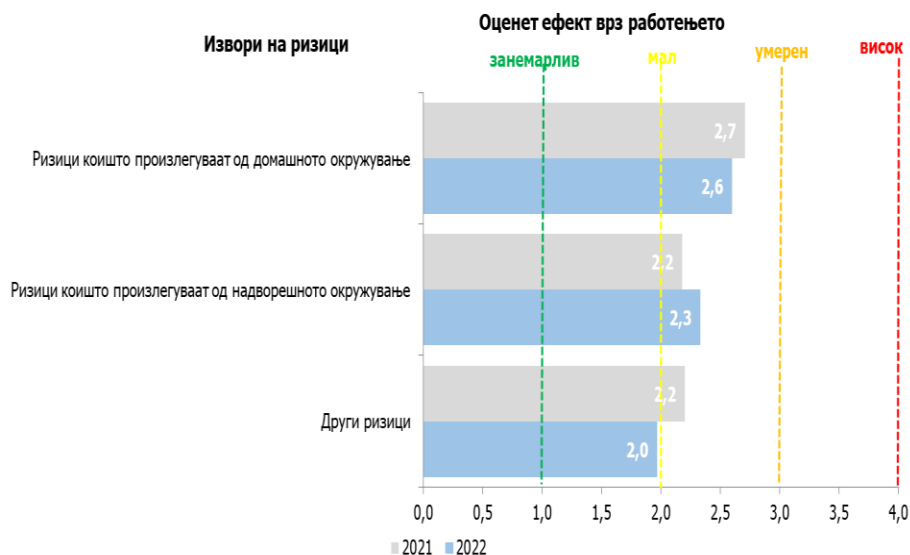
Забелешка: Просечната оцена е утврдена како просек од оцените на секој од факторите на ризици, дадени од страна на сите испитаници, коишто избираа оцени во интервалот помеѓу 1 (за факторите на ризици со занемарливо влијание) до 4 (за факторите на ризици со високо влијание).

Просечна оцена на факторите од групата други ризици

Забелешка: Просечната оцена е утврдена како просек од оцените на секој од факторите на ризици, дадени од страна на сите испитаници, коишто избираа оцени во интервалот помеѓу 1 (за факторите на ризици со занемарливо влијание) до 4 (за факторите на ризици со високо влијание).

Просечна оцена на ефектот од евентуалното остварување на секоја од групите ризици

Забелешка: Просечната оцена е утврдена како просек од оцените на групите ризици од страна на сите испитаници, коишто избираа оцени во интервалот помеѓу 1 (група ризици со занемарливо влијание) до 4 (за групата ризици со високо влијание).

Прашање бр. 2: Според вашето видување, оценете ја веројатноста за остварување на ризиците со интензитет што би имал сериозни негативни последици врз домашниот финансиски систем и економската активност во 2022 година.

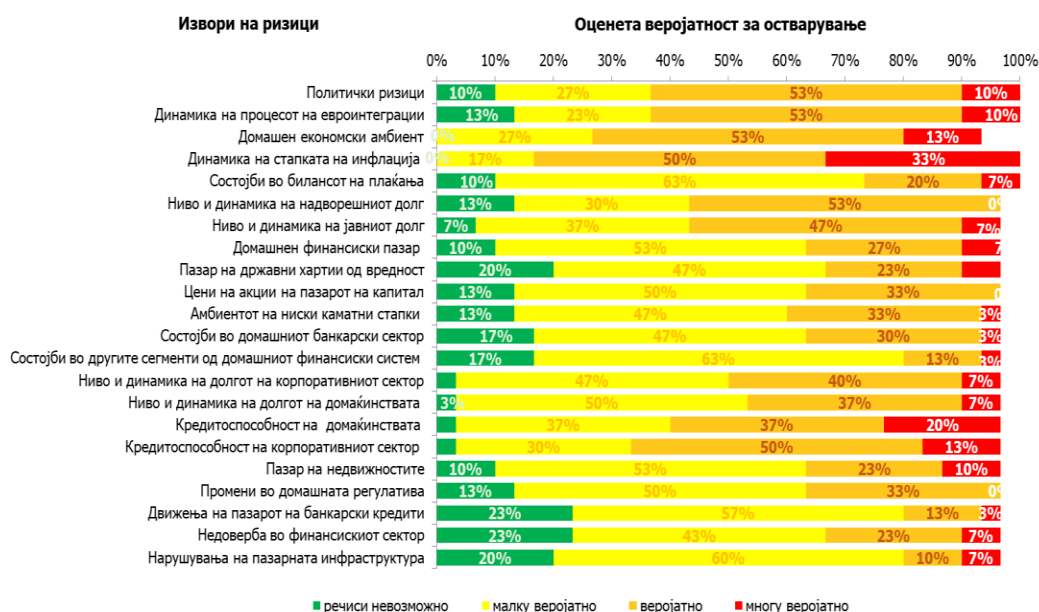
1. Резултати од Анкетата за 2022 година

Група ризици коишто произлегуваат од надворешното окружување

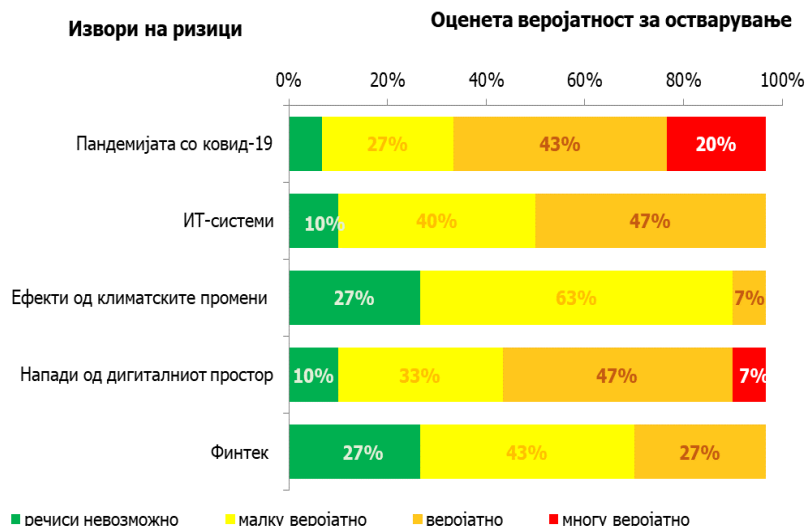
Забелешка: На графиконот се претставени процентуалните учества на испитаниците коишто дале конкретен одговор во вкупниот број на испитаници опфатени со Анкетата.

Група ризици коишто произлегуваат од домашното окружување

Забелешка: На графиконот се претставени процентуалните учества на испитаниците коишто дале конкретен одговор во вкупниот број на испитаници опфатени со Анкетата.

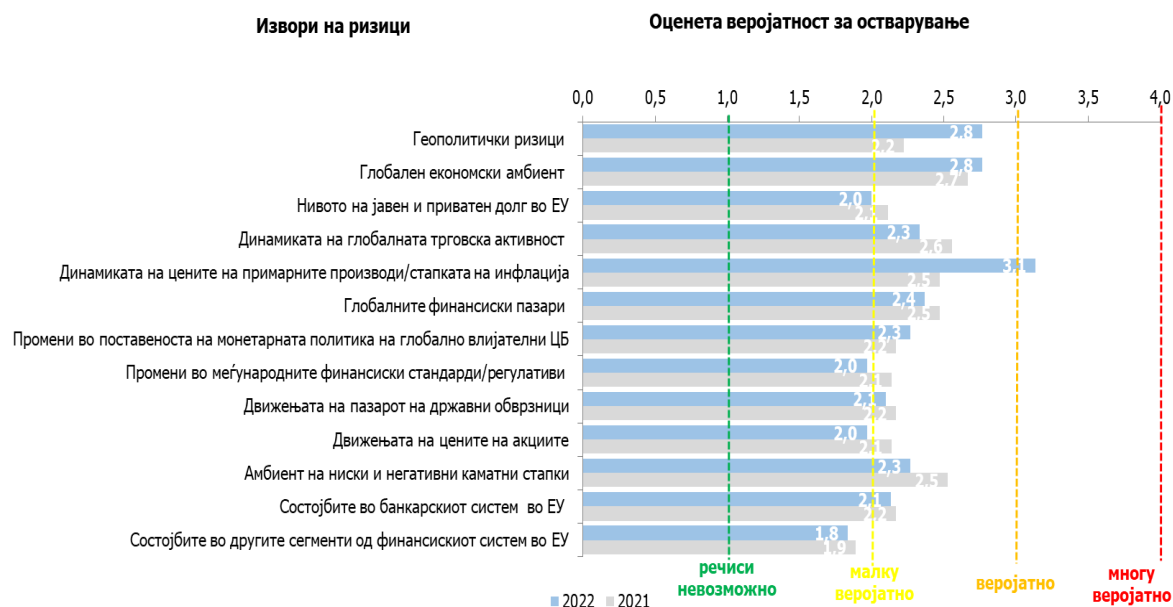
Група други ризици

Забелешка: На графиконот се претставени процентуалните учества на испитаниците коишто дале конкретен одговор во вкупниот број на испитаници опфатени со Анкетата.

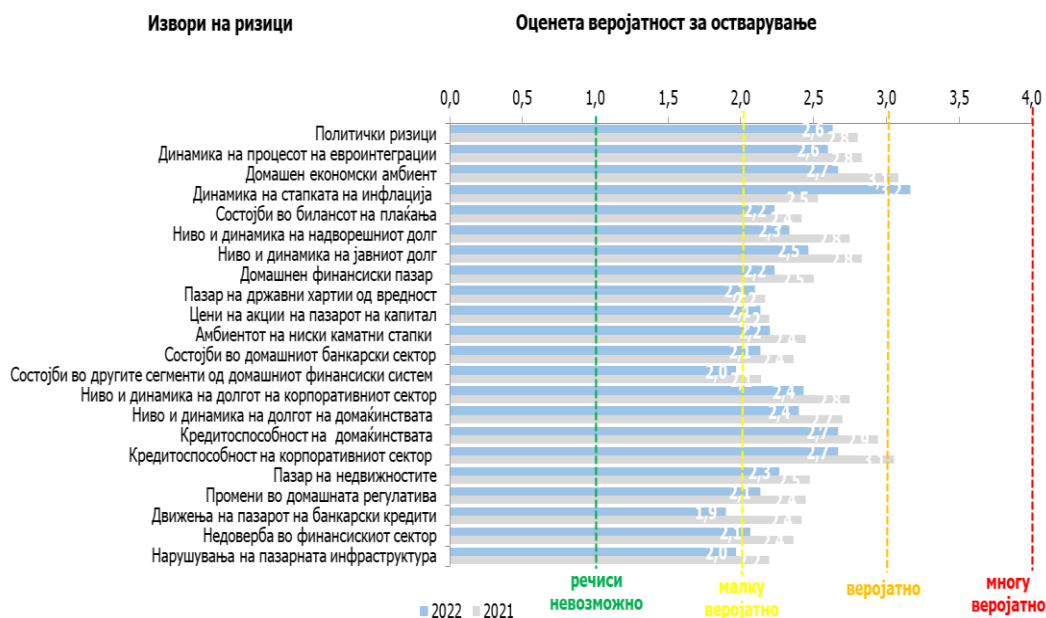
2. Споредба со претходната анкета

Просечна оцена на факторите за веројатноста за остварување на ризиците коишто произлегуваат од надворешното окружување

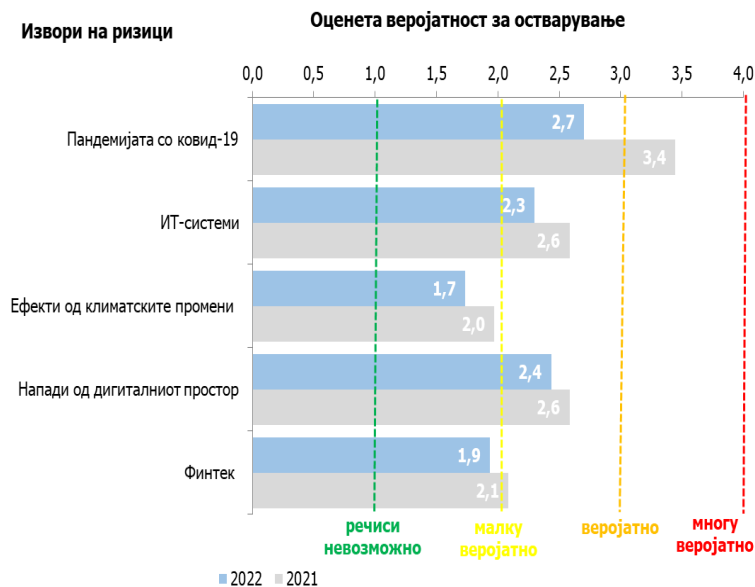
Забелешка: Просечната оцена е утврдена како просек од оцените на веројатноста за остварување на одделните фактори на ризиците, дадени од страна на испитаниците, коишто избираа оцени во интервалот помеѓу 1 (речиси невозможно) до 4 (многу веројатно).

Просечна оцена на факторите за веројатноста за остварување на ризиците коишто произлегуваат од домашното окружување

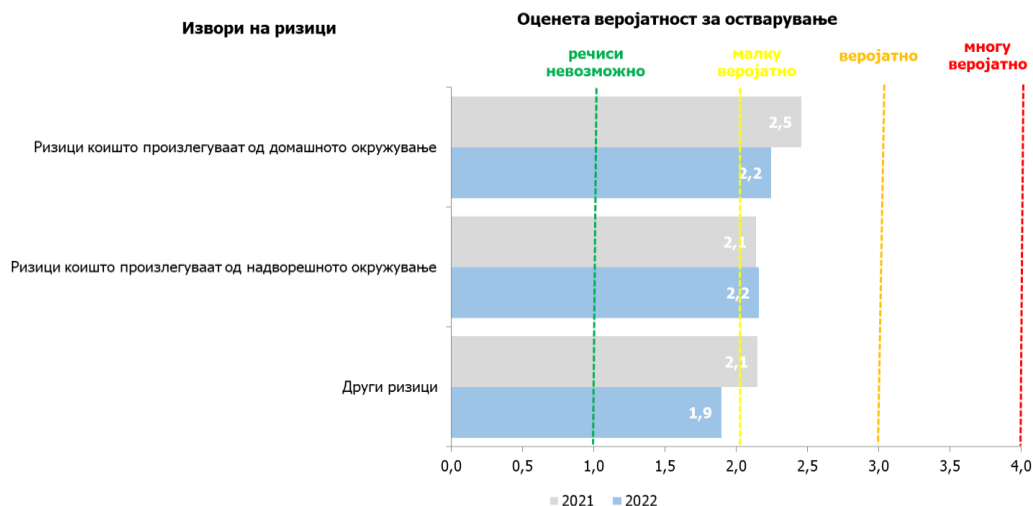
Забелешка: Просечната оцена е утврдена како просек од оцените на веројатноста за остварување на одделните фактори на ризиците, дадени од страна на испитаниците, коишто избираа оцени во интервалот помеѓу 1 (речиси невозможно) до 4 (многу веројатно).

Просечна оцена на факторите за веројатноста за остварување на ризиците од групата други ризици

Забелешка: Просечната оцена е утврдена како просек од оцените на веројатноста за остварување на одделните фактори на ризиците, дадени од страна на испитаниците, коишто избираа оцени во интервалот помеѓу 1 (речиси невозможно) до 4 (многу веројатно).

Просечна оцена за веројатноста за остварување на групите ризици

Забелешка: Просечната оцена е утврдена како просек од оцените на веројатноста за остварување на групите ризици од страна на испитаниците, коишто избираа оцени во интервалот помеѓу 1 (речиси невозможно) до 4 (многу веројатно).

Прашање бр. 3: Од листата на ризици, ве молиме означете со X најмногу пет поединечни ризици чиешто евентуално остварување би создало најголеми предизвици за работењето на вашата институција.

(Прашањето го одговараат само финансиските институции: банки, штедилници, пензиски фондови, осигурителни друштва, финансиски друштва, брокерски друштва, друштва за лизинг и друштва за управување со инвестициските фондови).

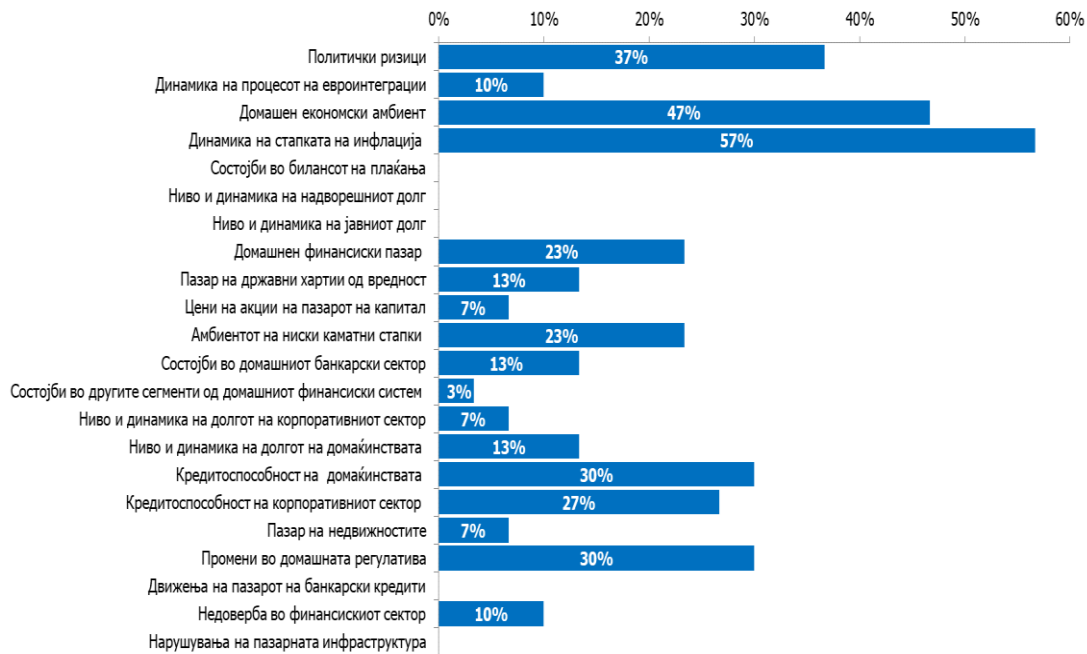
Резултати од Анкетата за 2022 година

Група ризици коишто произлегуваат од надворешното окружување

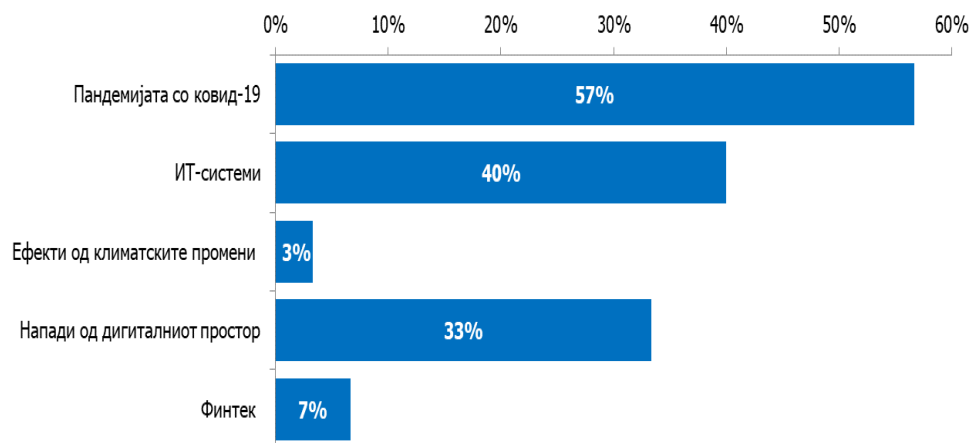
Забелешка: На графиконот се претставени процентуалните учества на испитаниците коишто дале конкретен одговор во вкупниот број на испитаници опфатени со Анкетата.

Група ризици коишто произлегуваат од домашното окружување

Забелешка: На графиконот се претставени процентуалните учества на испитаниците коишто дале конкретен одговор во вкупниот број на испитаници опфатени со Анкетата.

Група други ризици

Забелешка: На графиконот се претставени процентуалните учества на испитаниците коишто дале конкретен одговор во вкупниот број на испитаници опфатени со Анкетата.

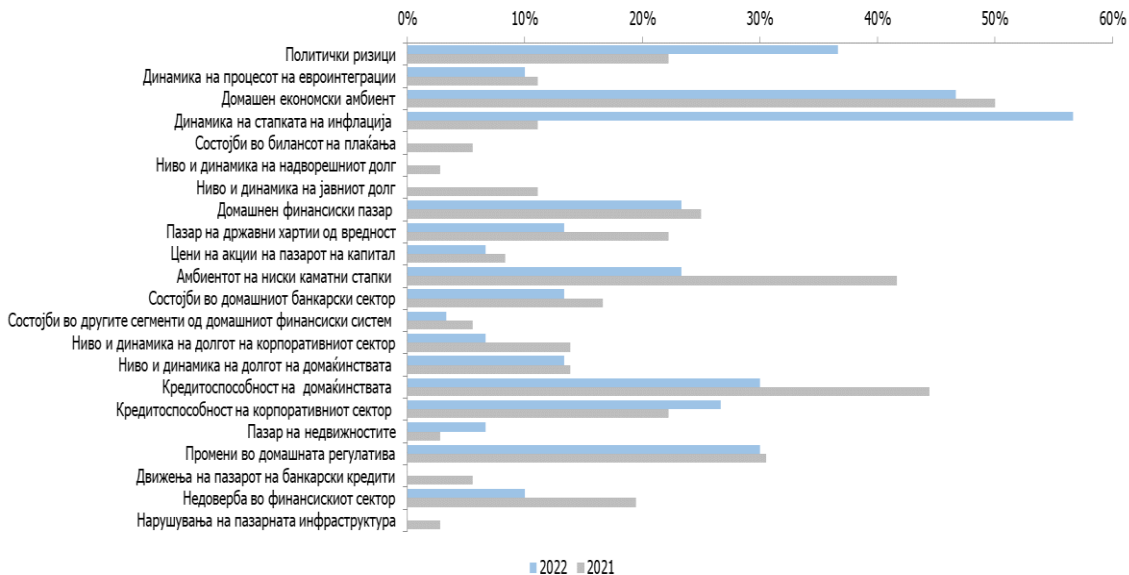
Споредба со претходната анкета

Група ризици коишто произлегуваат од надворешното окружување

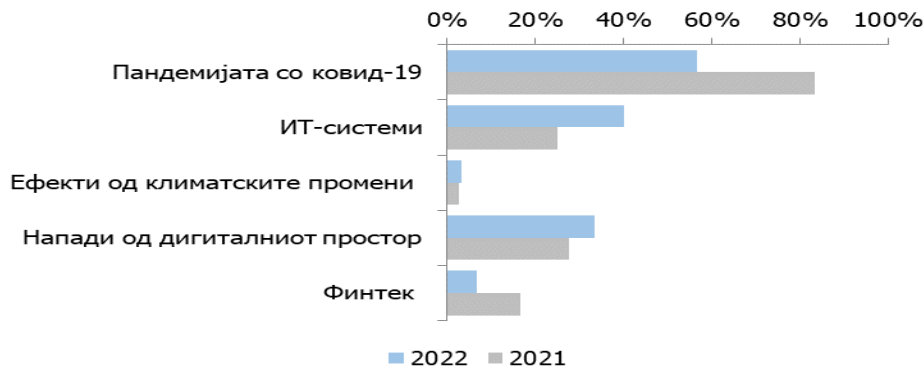
Забелешка: На графиконот се претставени процентуалните учества на испитаниците коишто дале конкретен одговор во вкупниот број на испитаници опфатени со Анкетата.

Група ризици коишто произлегуваат од домашното окружување

Забелешка: На графиконот се претставени процентуалните учества на испитаниците коишто дале конкретен одговор во вкупниот број на испитаници опфатени со Анкетата.

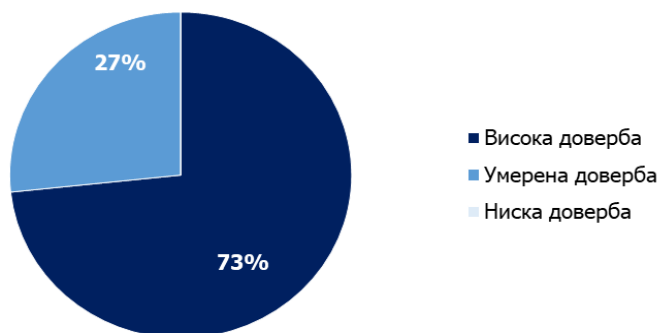
Група други ризици

Забелешка: На графиконот се претставени процентуалните учества на испитаниците коишто дале конкретен одговор во вкупниот број на испитаници опфатени со Анкетата.

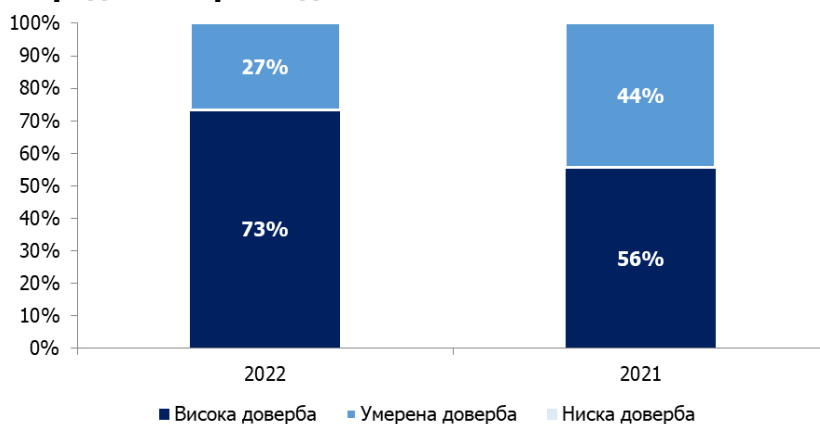
Прашање бр. 4: Ве молиме наведете ја вашата доверба во домашниот финансиски систем како целина, на среден рок.

Резултати од Анкетата за 2022 година

Забелешка: На графиконот се претставени процентуалните учества на испитаниците коишто дале конкретен одговор во вкупниот број на испитаници опфатени со Анкетата.

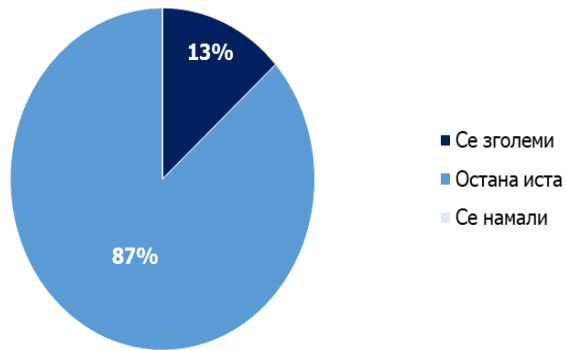
Споредба со претходната анкета

Забелешка: На графиконот се претставени процентуалните учества на испитаниците коишто дале конкретен одговор во вкупниот број на испитаници опфатени со Анкетата.

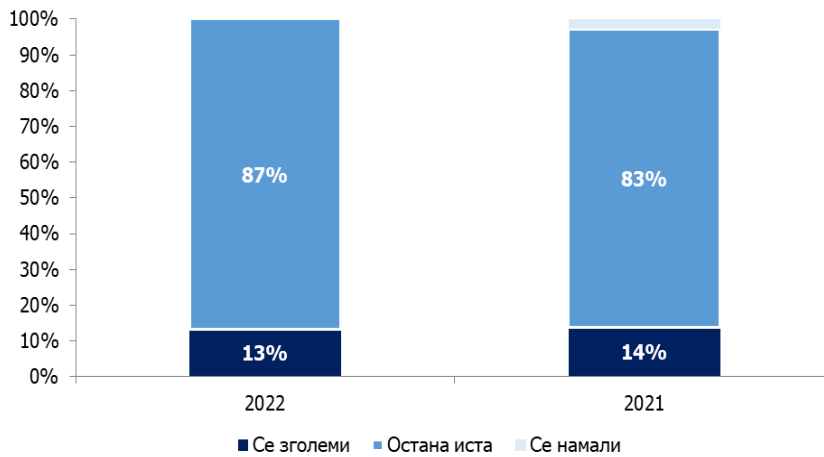
Прашање бр. 5: Ве молиме оценете како е променета вашата доверба во домашниот финансиски систем како целина, во последните дванаесет месеци.

Резултати од Анкетата за 2022 година

Забелешка: На графиконот се претставени процентуалните учества на испитаниците коишто дале конкретен одговор во вкупниот број на испитаници опфатени со Анкетата.

Споредба со претходната анкета

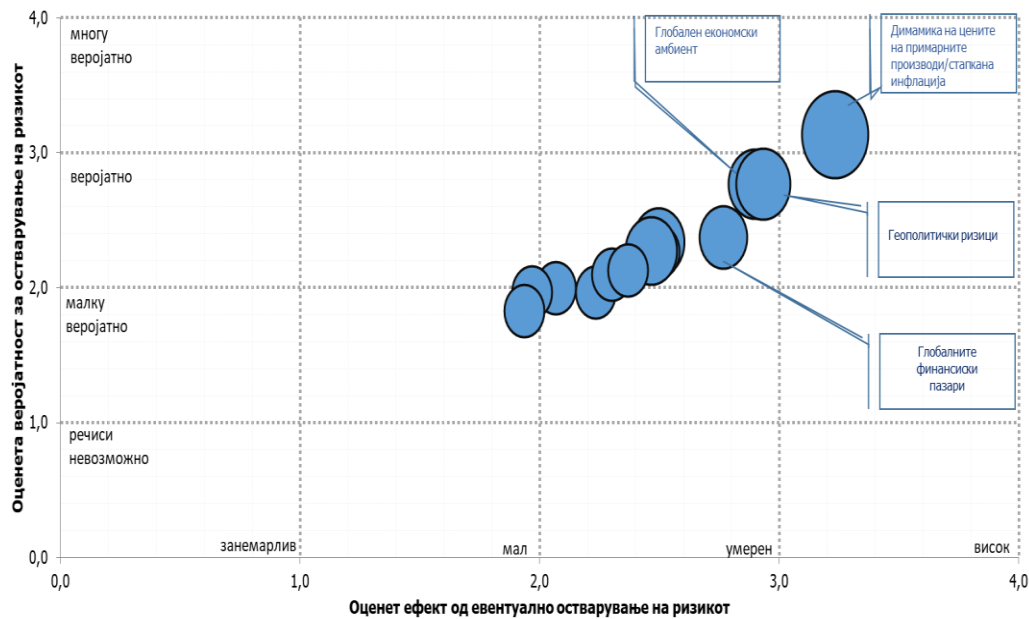

Забелешка: На графиконот се претставени процентуалните учества на испитаниците коишто дале конкретен одговор во вкупниот број на испитаници опфатени со Анкетата.

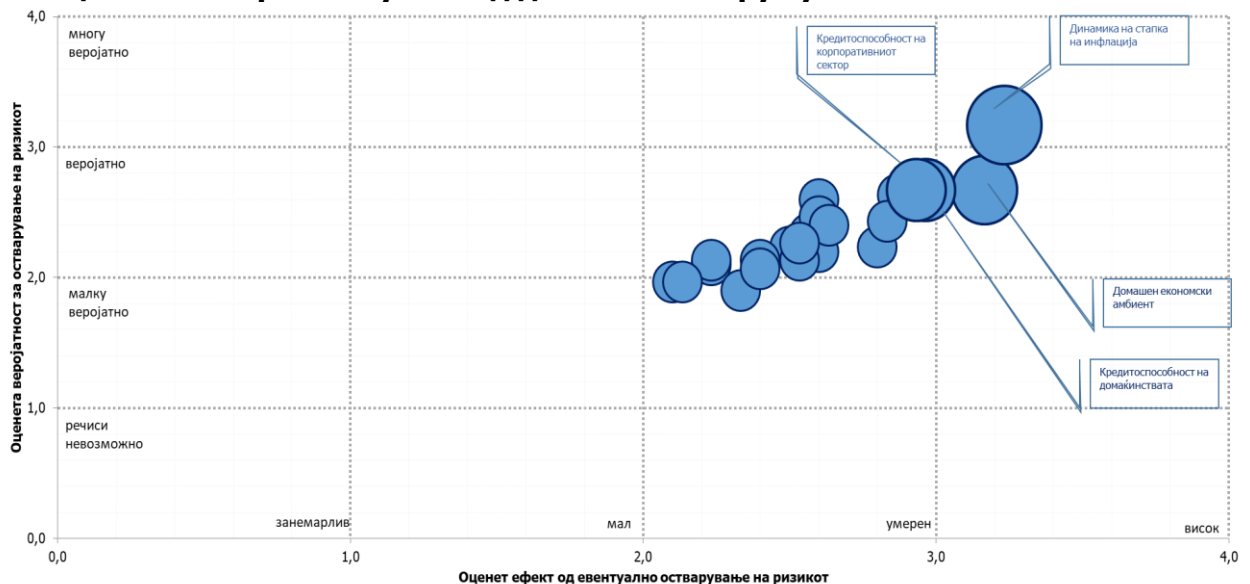

Прилог 1. Мапи на ризици за 2022 година³

Ризици коишто произлегуваат од надворешното окружување

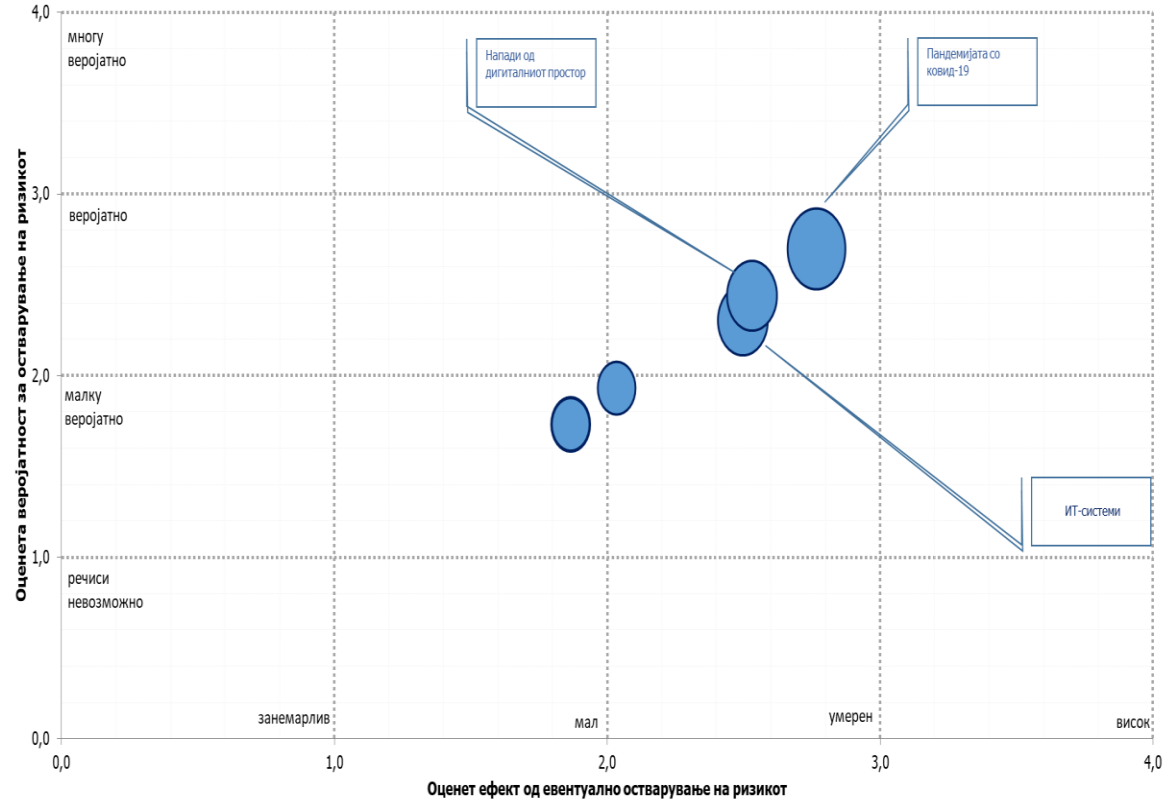

Ризици коишто произлегуваат од домашното окружување

³ На графиконите се претставени просечните оценки за ефектот од евентуалното остварување на секој од ризиците врз функционирањето на домашниот финансиски сектор и просечните оценки за веројатноста за остварување на ризиците со интензитет што би имал сериозни негативни последици врз домашниот финансиски систем и економската активност. Просечните оценки за ефектот од евентуалното остварување на ризиците се утврдени како просек од оцените на секој од факторите на ризици, дадени од страна на сите испитаници, коишто избираа оценки во интервалот помеѓу 1 (за факторите на ризици со занемарливо влијание) до 4 (за факторите на ризици со високо влијание). Просечните оценки за веројатноста за остварување на ризиците се утврдени како просек од оцените на веројатноста за остварување на групите ризици од страна на испитаниците, коишто избираа оценки во интервалот помеѓу 1 (речиси невозможно) до 4 (многу веројатно).

Други ризици

Главни ризици за домашниот финансиски сектор

